NORAKSTS

Lieta Nr C06060506
PAC-0277/2013

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2013.gada 8.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Dace Jansone,
tiesnese Sandra Krūmiņa,
tiesnese Anita Čerņavska
ar sekretāri Signi Šadursku,

piedaloties prasītājas /pers. B/ pārstāvim /pers. C/ un atbildētājas Latvijas Lauksaimniecības universitātes pārstāvim /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret Jelgavas novada pašvaldību, Latvijas Lauksaimniecības universitāti, filiāli „BTH Latvija" par īpašuma tiesību atjaunošanu un nomas līguma atzīšanu par spēkā neesošu, Latvijas Lauksaimniecības universitātes pretprasībā pret /pers. B/, Jelgavas novada pašvaldību, filiāli „BTH Latvija" par īpašuma tiesību atzīšanu, trešās personas /pers. F/ prasībā pret Latvijas Lauksaimniecības universitāti par īpašuma tiesību atzīšanu sakarā ar Latvijas Lauksaimniecības universitātes un /pers. F/ apelācijas sūdzībām par Zemgales apgabaltiesas 2011.gada 21.marta spriedumu un 2011.gada 29.aprīļa papildspriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 1.augustā /pers. G/ un /pers. H/ cēluši Zemgales apgabaltiesā prasību pret Jelgavas rajona padomi, Latvijas Lauksaimniecības universitāti, filiāli „BTH Latvija", kurā, pamatojoties uz likumu „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 1., 2., 4., 11.pantu lūdza:

- atzīt un atjaunot prasītājiem īpašuma tiesības katram uz ? domājamo daļu no /Nosaukums A/ vējdzirnavām, kas atrodas Jelgavas rajona Platones pagastā, kadastra apzīmējums /numurs A/;

- atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža 2005.gada 27.aprīļa nomas līgumu par vējdzirnavu iznomāšanu lauku tūrisma vajadzībām, kas noslēgts starp Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā iznomātāju un filiāli „BTH Latvija" kā nomnieku.

Prasība pamatota ar tālāk norādītajiem apstākļiem.

[1.1] Saskaņā ar Latvijas Republikas valsts Vēstures arhīva 2005. gada 24. oktobra izziņu Nr. N-6221/K-264 /Nosaukums A/ vējdzirnavas Jelgavas apriņķī, Vircavas pagastā piederēja /pers. I/. Prasītāji ir /pers. I/ mantinieki.

/pers. I/ miris /miršanas datums/, viņa meita /pers. J/ mirusi /miršanas datums/un prasītāji ir viņas testamentārie mantinieki, kuri ar 1974. gada 28.maija apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc testamenta tika apstiprināti mantojuma tiesībās uz mirušas /pers. J/ atstāto mantojumu, katrs ? domājamās daļās apmērā.

[1.2] Prasībā norādīts, ka minētās vējdzirnavas, kā arī tām piesaistītais zemes gabals to īpašniekam /pers. I/ tika atsavināti bez atlīdzības padomju okupācijas laika sākumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku. Vējdzirnavas tā rezultātā tika nodotas Latvijas Lauksaimniecības universitātes prettiesiskā valdījumā.

[1.3] Ar Valsts zemes dienesta Zemgales reģionālās nodaļas 2000. gada 11. jūlija lēmumu prasītājiem atjaunotas īpašuma tiesības uz ar vējdzirnavām saistīto zemes gabalu 2,37 ha platībā. Prasītāji likumdošanā noteiktajā kārtībā bija iesnieguši Jelgavas rajona padomē lūgumu atjaunot viņiem īpašuma tiesības arī uz /pers. I/ piederējušajām vējdzirnavām, taču savlaicīgi neiesniedza visus mantojuma tiesības apliecinošus dokumentus, kā rezultātā īpašuma tiesības uz vējdzirnavām netika atjaunotas un tās joprojām atrodas Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā.

Prasītāji uzskata, ka saskaņā ar likuma „Par namīpašuma atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 4.pantu namīpašuma atrašanās juridiskas personas valdījumā (bilancē) nerada tai īpašuma tiesības uz namīpašumu.

[1.4] Atbildētāja Latvijas Lauksaimniecības universitāte bez īpašuma tiesības uz vējdzirnavām apliecinošiem dokumentiem, kā arī nolūkā izvairīties no īpašuma tiesību atjaunošanas, 2005. gada 27.aprīlī vējdzirnavas iznomāja uz 20 gadiem atbildētājam filiālei „BTH Latvija".

[1.5] Strīdus vējdzirnavu pašreizējais nosaukums saskaņā ar datiem kadastrā ir /Nosaukums A/, kas atrodas Jelgavas rajona, Platones pagastā, būves kadastra apzīmējums /numurs A/, ekspluatācijas uzsākšanas gads - 1900., virszemes stāvu skaits - 6, kopējā platība 463,5 m^2.

Prasītāji uzskata, ka, pamatojoties uz likumu „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem", viņiem kā bijušā īpašnieka mantiniekiem ir atjaunojamas īpašuma tiesības uz „/Nosaukums A/" vējdzirnavām un atzīstams par spēkā neesošu Latvijas lauksaimniecības universitātes noslēgtais nomas līgums par šo vējdzirnavu iznomāšanu.

[2] Atbildētāja Latvijas Lauksaimniecības universitāte 2007.gada 10.janvārī cēlusi tiesā pretprasību, kurā pamatojoties uz likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 16.pantu, Civillikuma 4., 5., 910., 998., 999.pantu, lūdza uz ieilguma pamata atzīt tai īpašuma tiesības uz būvju īpašumu Platones pagasta /Nosaukums A/ ar kadastra apzīmējumu /numurs/.

Pretprasība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] 1975.gada 25.martā starp /pers. H/ un /pers. G/ un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas (tagadējās Latvijas Lauksaimniecības universitāte) mācību un pētījumu saimniecību „Jelgava'' tika noslēgts līgums par visas dzīvojamās mājas „/Nosaukums A/' un augļu dārza, kas atrodas uz 1500 m^2 liela zemes gabala Jelgavas rajona, Platones ciemā ar nosaukumu „/Nosaukums A/" pārdošanu. Pamatojoties uz šo līgumu Latvijas Lauksaimniecības universitāte ir pārņēmusi šo īpašumu savā valdījumā. Dzirnavnieka mājā tika sakārtota pētījumu paraugu apstrādāšanai un glabāšanai.

1975.gada 25.martā iegādājoties īpašumā visu dzīvojamo māju un augļu dārzu, kura teritorijā atradās vējdzirnavu drupas, Latvijas Lauksaimniecības universitāte uzskatīja, ka vējdzirnavu drupas ir dzīvojamai mājai piederīgas un pārdotas kopā ar dzīvojamo māju.

[2.2] Strīdus nekustamais īpašums atrodas Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā no līguma noslēgšanas brīža – no 1975.gada 25.marta, līdz ar to ir iestājies ieilgums, kas skaitāms no 1992.gada 1.septembra. Tā kā prasītāji vai citas personas līdz 2002.gada 1.septembrim nav apstrīdējušas Latvijas Lauksaimniecības universitātes tiesības valdīt vējdzirnavas, tai ir atzīstamas īpašuma tiesības uz ieilguma pamata.

[3] /pers. F/ 2007.gada 27.aprīlī cēlusi Zemgales apgabaltiesā prasību pret Latvijas Lauksaimniecības universitāti par īpašuma tiesību atzīšanu, kurā pamatojoties uz likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1936.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.pantu, Civillikuma 968.pantu lūgusi atzīt viņai īpašuma tiesības uz Jelgavas rajona, Platones pagasta /Nosaukums A/ vējdzirnavām, kadastra Nr. /numurs A/.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[3.1] 2005.gada 15.februārī noslēgts pirkuma līguma starp /pers. L/ un /pers. F/ par nekustamā īpašuma zemes gabala 2.37 ha kopplatībā, kas atrodas Jelgavas rajona, Platones pagastā (kadastra Nr./numurs B/) ar nosaukumu /Nosaukums B/, pirkšanu.

2005.gada 16.februārī noslēgts pirkuma līgums starp /pers. L/ un /pers. F/ par pārdevējam piederošā nekustamā īpašuma – vienstāvu dzīvojamās ēkas ar viena dzīvokļa īpašumu ar dzīvokļa kopējo platību 68,2 m^2 un palīgceltni, kas atrodas Jelgavas rajonā, Platones pagastā /Nosaukums A/, kadastra Nr./numurs C/, un kas saistīta ar zemes gabalu /Nosaukums B/, pirkšanu.

Prasītāja uzskata, ka 2005.gada februārī, iegādājoties zemi Jelgavas rajona, Platones pagasta /Nosaukums B/ un vienstāvu dzīvojamo ēku un palīgceltni, tai bija apgrūtinājums Jelgavas rajona Platones pagasta /Nosaukums A/ vējdzirnavas (kadastra Nr./numurs A/), kuras piederēja Latvijas Lauksaimniecības universitātei.

[3.2] Strīdus vējdzirnavas ir cieši savienotas ne vien ar zemi, bet arī ar prasītājai piederošo vienstāvu dzīvojamo ēku. Tā kā apbūve - vējdzirnavas, nav tikušas atsavinātas Latvijas Lauksaimniecības universitātei un ņemot vērā to, ka saskaņā ar Civillikuma 968. pantu uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu, secināms, ka ēka pieder zemes gabala īpašniekam uz likuma pamata.

Šādos apstākļos strīdus vējdzirnavas ir prasītājas kā zemes gabala Jelgavas rajonā, Platones pagastā /Nosaukums B/ īpašnieces īpašums.

[4] Ar 2007.gada 16.maija Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas lēmumu vienā tiesvedībā apvienotas civillietas /pers. G/, /pers. H/ prasībā pret Jelgavas rajona padomi, Latvijas Lauksaimniecības universitāti, filiāli „BTH Latvija" par īpašuma tiesību atzīšanu un atjaunošanu uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām, nomas līguma apstrīdēšanu un /pers. F/ prasībā pret Latvijas Lauksaimniecības universitāti par īpašuma tiesību atzīšanu.

[5] Prasītāja/pers. H/ mirusi /miršanas datums/, bet prasītājs /pers. G/ miris /miršanas datums/.

Saskaņā ar 2009.gada 21.janvāra mantojuma apliecību un 2010.gada 17.marta mantojuma apliecību mantojuma tiesībās uz mirušās /pers. H/ un mirušā /pers. G/ atstāto mantojumu apstiprināta viņu meita /pers. N/, kura saskaņā ar Civilprocesa likuma 77.panta nosacījumiem pārņēma /pers. G/ un /pers. H/ procesuālās tiesības izskatāmajā lietā. Pēc laulības noslēgšanas 2010.gada 27.martā prasītājas uzvārds ir Plūme.

[6] 2010.gada 2.decembrī no prasītājas /pers. B/ tiesā saņemti prasības pieteikuma precizējumi, kuros lūgts atzīt un atjaunot prasītājai /pers. B/ īpašuma tiesības uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām, kuru pašreizējais nosaukums saskaņā ar datiem kadastrā ir /Nosaukums A/, kas atrodas Jelgavas rajona Platones pagastā, būves kadastra apzīmējums /numurs A/, ekspluatācijas uzsākšanas gads 1900., virszemes stāvu skaits - 6, kopējā platība 463,5 m^2.

[7] Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 21.marta spriedumu /pers. B/ atzītas īpašuma tiesības uz Valsts zemes dienesta kadastrā reģistrēto būvju īpašumu /Nosaukums A/, kadastra numurs /numurs D/, Jelgavas novadā, Platones pagastā, būvi 463,5 m^2 platībā ar apzīmējumu kadastrā /numurs/.

Atzīts par spēkā neesošu 2005.gada 27.aprīļa nomas līgums par vējdzirnavu iznomāšanu, kas noslēgts starp Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā iznomātāju un filiāli „BTH Latvija" kā nomnieku.

No atbildētājiem Latvijas Lauksaimniecības universitātes, filiāles „BTH Latvija" un /pers. F/, no katra piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 10,05.

Tiesas spriedums motivēts ar šādiem argumentiem.

[7.1] No Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta Zemgales reģionālās nodaļas 2006.gada 27.februāra kadastra izziņas, Latvijas valsts vēstures arhīva 1992.gada 27.oktobra izziņas, Valsts statistikas pārvaldes Lauksaimniecības skaitīšanas 1929.gada datiem un Latvijas valsts arhīva 1994.gada 20.jūnija un 2005.gada 24.oktobra izziņām secināms, ka kadastra izziņā norādītais nekustamais īpašums /Nosaukums A/, ar kadastra numuru /numurs D/, būve ar apzīmējumu kadastrā /numurs/, ir identificējama ar valsts arhīva izziņā norādīto /pers. I/ piederējušo būvi /Nosaukums A/ vējdzirnavas.

[7.2] /pers. I/ meitas /pers. J/ atstātās mantas vienīgie testamentārie mantinieki, katrs vienā ideālajā pusē ir /pers. H/ un /pers. G/. Atstātais mantojums sastāv no dzīvojamās mājas un saimniecības ēkām, kas atrodas Jelgavas rajonā Platones ciemā ar nosaukumu /Nosaukums A/, un naudas noguldījuma Jelgavas centrālajā valsts darba krājkasē.

No 1975.gada 25.marta pirkuma līguma, 2000.gada 29.decembra pirkuma līguma un 2005.gada 16.februāra pirkuma līguma secināms, ka /pers. I/ mantinieki pēc apstiprināšanās mantojuma tiesībās mantoto īpašumu Platones pagasta /Nosaukums A/ dzīvojamo māju un augļu kokus pārdeva atbildētājai Latvijas Lauksaimniecības universitātei, 2000.gadā dzīvojamā māja nodota privatizācijai un darījumu rezultātā 2005.gadā to savā īpašumā ieguva /pers. F/.

[7.3] 1995.gada 27.jūlijā /pers. G/, /pers. H/ kā bijušā īpašnieka /pers. I/ meitas /pers. J/ mantinieki iesnieguši pieteikumu par īpašuma tiesību atjaunošanu uz Jelgavas rajona Platones pagasta /Nosaukums A/ māju zemi.

Ar Valsts zemes dienesta Zemgales reģionālās nodaļas 2000.gada 11.jūlija lēmumu /pers. H/ un /pers. G/ atjaunotas īpašuma tiesības uz /pers. I/ piederējušo /Nosaukums A/ saimniecības zemi 2,37 ha platībā, kurai saskaņā ar Platones pagasta padomes 1999.gada 17.augusta lēmumu piešķirts jauns nosaukums /Nosaukums B/.

2000.gada 29.novembrī īpašuma tiesības nostiprinātas SIA firmai „Uvis Klubs", izbeidzot īpašuma tiesības Edītei un /pers. G/, pamatojoties uz

2000.gada 19.septembra pirkuma līgumu. 2005.gada 11.janvārī īpašuma tiesības uz pirkuma līguma pamata nostiprinātas /pers. L/. 2005.gada 26.maijā, pamatojoties uz 2005.gada 15.februāra pirkuma līgumu, īpašuma tiesības uz zemes īpašumu /Nosaukums B/ nostiprinātas /pers. F/, izbeidzot tās /pers. L/.

Uz minētā zemes īpašuma /Nosaukums B/ atrodas arī strīdus nekustamais īpašums bijušo /Nosaukums A/vējdzirnavu ēka, kas kadastra izziņā norādīta /Nosaukums A/.

[7.4] 1992.gada 16.jūnijā /pers. G/, /pers. H/ kā bijušā īpašnieka /pers. I/ meitas /pers. J/ testamentārie mantinieki Jelgavas rajona padomē iesnieguši pieteikumu „Īpašuma tiesību atjaunošanai uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām".

Mantinieki vēlējās atgūt savā īpašumā bijušā īpašnieka /pers. I/ īpašuma daļu - /Nosaukums A/ dzirnavu ēku, kura bez atlīdzības bija pārņemta valsts vai juridiskās personas valdījumā, vai saņemt kompensāciju par to.

Tiesas sēdē konstatēts un netika apstrīdēts, ka nekādu kompensāciju par minēto ēku mantinieki nav saņēmuši un nekādu nolēmumu saistībā ar minēto pieteikumu līdz prasības celšanai tiesā pašvaldība (Jelgavas rajona padome) nav pieņēmusi. Līdz ar to tiesa atzina, ka nav piemērojams nosacījums par noilgumu.

[7.5] No arhīva izziņas tiesa secinājusi, ka /Nosaukums A/ bijusī dzirnavu ēka nav bijusi nacionalizēta. Strīdus būve savu saimniecisko darbību bija izbeigusi jau pirms 1940.gada, un tās darbība netika atjaunota. No apstrīdētā nomas līguma izriet, ka strīdus ēku bija paredzēts izmantot kā tūrisma objektu. Līdz ar to prasītāji pamatoti lūguši atjaunot īpašuma tiesības uz dzirnavu ēku atsaucoties uz likumu „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem".

[7.6] Ar Valsts zemes dienesta Jelgavas nodaļas 1998.gada 14.marta izziņu, Valsts zemes dienesta Zemgales reģionālās nodaļas 2000.gada 16.augusta kadastra reģistra uzziņu, 2001.gada 5.marta Būves tehniskās inventarizācijas lietu, 2004.gada 7.decembra Būves tehniskās inventarizācijas lietu, Jelgavas tehniskās inventarizācijas biroja 1975.gada 25.marta izziņu, 1974.gada ierakstiem pamatceltnes un palīgceltnes uzskaites kartīti, plāna eksplikācijas ierakstiem par Platones ciema /Nosaukums A/ apstiprināts, ka strīdus būve – /pers. I/ piederējusī Dzirnavu ēka ir atsevišķs nekustamā īpašuma objekts, kas ir reģistrēts Valsts zemes dienesta nekustamo īpašumu kadastrā kā patstāvīgs objekts. Līdz ar to nav pamata atzīt, ka bijusī Dzirnavu ēka /Nosaukums A/ ir dzīvojamās mājas, kuru privatizācijas un citu darījumu rezultātā savā īpašumā ieguvusi /pers. F/ - piederums.

[17.7] Lietā nav iegūti pierādījumi, ka dzirnavu ēka pēckara periodā ir bijusi īpašnieku vai viņu mantinieku valdījumā vai īpašumā. Tā nav arī atsavināta līdz ar dzīvojamo māju un augļu kokiem, atbilstoši 1975.gada 25.marta līgumam. Dzirnavu ēka /Nosaukums A/ ir atradusies atbildētājas Latvijas Lauksaimniecības universitātes (Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas un tās mācību un pētījumu saimniecības „Jelgava") valdījumā un, kā norādīts zvērināta revidenta izziņā, arī īpašumā – Latvijas Lauksaimniecības universitātes bilancē.

[7.8] Lietā nav iegūti pierādījumi par Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā esošās strīdus būves valdījuma tiesisko pamatu. Atrašanās juridiskās personas bilancē īpašuma tiesības nerada. Lietā nav iegūti pierādījumi, ka strīdus ēkā likumā noteiktā kārtībā veikta pārbūve, kas saskaņā ar likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 9.panta nosacījumu būtu tiesisks šķērslis īpašuma tiesību atjaunošanai.

[7.9] Ar minētajiem pierādījumiem ir apstiprinājušies likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 1.panta nosacījumi, un ir pamats atzīt, ka nekustamais īpašums /Nosaukums A/dzirnavu ēka, kas piederēja /pers. I/, 40.-80.gados bez atlīdzības tika pārņemta valsts vai juridisko personu valdījumā (Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas), realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku.

Šādos apstākļos ir pamats prasību apmierināt, atjaunojot īpašuma tiesības bijušā īpašnieka mantiniecei uz prasīto ēku, bet Latvijas Lauksaimniecības universitātes pretprasība un /pers. F/ prasība ir noraidāmas, atbilstoši iepriekš minētajiem motīviem.

[7.10] Tā kā nav pamata atzīt, ka Latvijas Lauksaimniecības universitāte ir tiesīga iznomātā objekta valdītāja, apmierināma ir arī prasība daļā par 2005.gada 27.aprīļa nomas Līguma Nr.24, ar kuru Latvijas Lauksaimniecības universitāte iznomāja Filiālei „BTH Latvija" ēku 328 m^2 platībā, kas atrodas uz zemes gabala /Nosaukums B/ atzīšanu par spēkā neesošu.

[8] Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 29.aprīļa papildspriedumu noraidīta Latvijas Lauksaimniecības Universitātes pretprasība un /pers. F/ prasība.

Papildspriedums taisīts, jo sprieduma rezolutīvajā daļā nebija norādīts par Latvijas Lauksaimniecības universitātes pretprasības un /pers. F/ prasības noraidīšanu.

[9] Par Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 21.marta spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi Latvijas Lauksaimniecības universitāte, lūdzot:

- atcelt sprieduma daļā, ar kuru /pers. B/ atzītas īpašuma tiesības uz Valsts zemes dienesta kadastrā reģistrēto būvju īpašuma /Nosaukums A/, kadastra Nr./numurs D/, Jelgavas novadā, Platones pagastā, būvi 463,5 m^2 platībā ar apzīmējumu kadastrā /numurs/;
- izskatīt lietu pēc būtības un atzīt Latvijas Lauksaimniecības universitātes īpašuma tiesības uz būvju īpašumu 463,5 m^2 platībā, kura kadastra apzīmējums ir /numurs/, kas atrodas /Nosaukums A/, Platones pagasts, Jelgavas rajons, nostiprinot Latvijas Lauksaimniecības universitātes īpašuma tiesības Jelgavas zemesgrāmatu nodaļā;
- piedzīt no /pers. B/Latvijas Lauksaimniecības universitātes nomaksātos tiesāšanās izdevumus par kopējo summu Ls 171 apmērā.

Apelācija sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[9.1] Nav pamatota tiesas motivācija, ka nav iegūti pierādījumi, ka dzirnavu ēka, kuras izmantošanas veids Būves tehniskās inventarizācijas lietā norādīts kā lauku saimniecības nedzīvojamā ēka, graudu, sēklu, dārzeņu un augļu pirmapstrādes ēka, - pēckara periodā ir bijusi īpašnieku vai viņu mantinieku valdījumā vai īpašumā.

Lietas materiālos esošie pierādījumi 1) izkopējums no avīzes „Plēsums" 1981.gada 4.jūnijā „Vējam atdotie spārni"; 2) izkopējums no žurnāla „Zvaigzne", 1983.gada janvāra Nr.2; 3) izkopējums no avīzes „Darba uzvara" 1983.gada 9.jūlija „Vējdzirnavu atdzimšana"; 4) izkopējums no avīzes „Darba uzvara" 1984.gada 31.oktobra „Vējdzirnavās mostas jauna dzīve" nepārprotami nav pretrunā ar tiesas pārskaitītajiem pierādījumiem, kuros norādīts, ka strīdus dzirnavu ēka nekad nav nacionalizēta, realizējot īpašnieka tiesību un administratīvās patvaļas politiku. Šie pierādījumi norāda, ka /pers.I/ līdz pat 1950.gadam ir saimniekojis šajās dzirnavās, bet pēc tam izmantojis tās kā malkas glabāšanas vietu.

Lietas materiālos nav pierādījumu, kuri liecinātu, ka attiecībā uz strīdus dzirnavu ēku būtu realizēta īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politika. Tiesa nav vērtējusi, kādi bija iespējamie īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politikas paņēmieni. Šo apstākļu pierādīšanas nasta gūlās uz prasītājiem un prasītāji ar to šīs lietas ietvaros nav tikuši galā.

[9.2] Nav pamatota tiesas motivācija, ka lietā nav iegūti pierādījumi par Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā esošās strīdus būves valdījuma tiesisko pamatu.

Atbildētāja uzskata, ka valdījuma tiesiskais pamats ir 1975.gada 25.marta līgums. Universitātes gribā bija iegādāties no /pers. I/ mantiniekiem ne tikai ēkas un augļu dārzu, kas speciāli atzīmēti minētajā līgumā, bet arī blakus šīm ēkām un augļu dārzam esošo strīdus dzirnavu ēku. Ņemot vērā Latvijas

Lauksaimniecības universitātes darbības specifiku, dzirnavu ēka tai bija nozīmīgāka, nekā dzīvojamā ēka un augļu dārzs. Par to liecina apstāklis, ka pēc minētā līguma noslēgšanas universitāte ar studentu palīdzību netraucēti sāka atjaunošanas darbus minētajā dzirnavu ēkā.

[10] Par Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2011.gada 21.marta spriedumu un 2011.gada 29.aprīļa papildspriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi /pers. F/, lūdzot to atcelt spriedumu, ar kuru atzītas /pers. B/ īpašuma tiesības uz būvju īpašumu /Nosaukums A/, Jelgavas novadā, Platones pagastā, noraidīt Latvijas Lauksaimniecības universitātes pretprasību un apmierināt /pers. F/ prasību.

Apelācija sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[10.1] Latvijas Valsts arhīvā esošās Miltu un maizes tresta priekšnieka /pers. S/ 1941.gada 23.janvāra vēstule Latvijas PSR Tautas komisāru Padomei apliecina, ka Platones pagasta /Nosaukums A/ vējdzirnavas kā dzirnavas bija beigušas pastāvēt jau pirms 1939.gada un vēlāk dzirnavu ēka tika lietota kā noliktava un bija dzīvojamās mājas /Nosaukums A/, kura 1974.gadā sastāvēja no divām dzīvojamām ēkām, sastāvdaļa.

[10.2] Lietas materiālos atrodas Jelgavas zonālā valsts arhīvā esošs akts par no lauksaimniecības arteļa biedra /pers. I/ Vircavas pagastā un Jelgavas pagastā pieņemto īpašumu. Akta 2.lapā norādīts, ka lauksaimniecības inventārs, ēkas, produktīvie dzīvnieki paliek arteļa biedra personīgā lietošanā un ir personīgs īpašums.

Gadījumā, ja bijusī dzirnavu ēka /pers. I/ būtu atsavināta, bet abas dzīvojamās ēkas, tai skaitā ēka, kurai bija ar dzirnavu ēku kopīga siena, būtu atstātas viņa īpašumā, tad būtu izveidojies kopīpašums, kur viena ēkas daļa pieder kādai sociālistiskai organizācijai, bet otra pilsonim, un atbilstoši Latvijas PSR Civilkodeksa 124.panta noteikumiem šādas kopīpašuma tiesības būtu izbeigtas.

[10.3] Augstāk minētie dokumenti apliecina, ka /Nosaukums A/ kādreizējo vējdzirnavu ēkas īpašnieks /pers. I/ un vēlākie viņu tiesību pārņēmēji tās īpašuma tiesības nekad nebija zaudējuši, jo pēc dzirnavu darbības izbeigšanās tā kā saimniecības ēka kļuva par piederumu pie galvenās lietas – dzīvojamās mājas, bet pēc īpašuma tiesību atjaunošanas uz zemi, arī kā zemes piederums.

[10.4] /pers. I/ mantinieki nav pierādījuši, ka kādreizējā dzirnavu ēka ir bijusi bez atlīdzības pārņemta no /pers. I/ un nodota pārvaldīšanai kādai konkrētai valsts vai sabiedriskai organizācijai. Tādējādi /pers. H/ un /pers. G/ ar 1997.gada 25.marta līgumu visu dzīvojamo māju ar augļu dārzu par 4000 rubļu pārdeva Latvijas Lauksaimniecības akadēmijai.

Ar minēto līgumu Latvijas Lauksaimniecības akadēmija savā valdījumā ieguva arī bijušo dzirnavu ēku kā dzīvojamās mājas sastāvdaļu, bet uz šo līgumu nevar attiecināt likuma „Par namīpašuma atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 1.panta nosacījumus, jo īpašnieki tiem piederošo īpašumu brīvprātīgi par atlīdzību atsavināja Latvijas Lauksaimniecības akadēmijai.

1975.gada 25.martā nopirktā dzīvojamā māja ar pie tās piesaistīto bijušo dzirnavu ēku Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas valdījumā bija līdz 1999.gada 8.novembrim, kad to savā valdījumā pārņēma Centrālās dzīvojamās māju privatizācijas komisija, kura 2000.gada 29.decembrī to pārdeva /pers. L/, kurš savukārt to 2005.gada 16.februārī pārdeva /pers. F/.

[10.5] Šādos apstākļos ir noraidāma arī Latvijas Lauksaimniecības universitātes prasība, jo tā no strīdus /pers. F/ piederošās dzīvojamās mājas sastāvdaļas ir atteikusies jau 1999.gadā, kad to savā valdījumā pārņēma Centrālās dzīvojamo māju privatizācijas komisija.

[11] Prasītāja/pers. B/ paskaidrojumos Latvijas Lauksaimniecības universitātes un /pers. F/ apelācijas sūdzības uzskata par nepamatotām šādu argumentu dēļ.

[11.1] Mantinieki, atsavinot mantinieku īpašumā esošo /Nosaukums A/ dzīvojamo māju, neatsavināja bijušo dzirnavu ēku. Tādējādi Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumam nav tiesiska pamata, un tā nevar iegūt īpašuma tiesības uz dzirnavu ēku, balstoties uz ieilgumu.

Turklāt, atbilstoši Latvijas Republikas Civilkodeksa normām bijusī dzirnavu ēka nevarēja atrasties fiziskās personas īpašumā. Minētais atspoguļojas 1975.gada pirkuma līgumā, ar kuru atsavināti tiek tikai dzīvojamā māja un augļu dārzs. /Nosaukums A/ dzirnavu ēka ir reģistrēta Valsts zemes dienesta nekustamo īpašumu kadastrā kā patstāvīgs objekts, līdz ar to nav pamata atzīt arī to, ka dzirnavu ēka privatizācijas un citu darījumu rezultātā ir nonākusi /pers. F/ īpašumā kā dzīvojamās mājas piederums.

[11.2] /pers. F/ un Latvijas Lauksaimniecības universitāte nav iesnieguši pierādījumus tam, ka /Nosaukums A/ dzirnavu ēka pēckara periodā ir atradusies īpašnieku vai viņu mantinieku valdījumā vai īpašumā. Dzirnavu ēka nav arī atsavināta, noslēdzot 1975.gada 25.marta pirkuma līgumu. Dzirnavu ēka ir atradusies Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā - tās bilancē, kā to apliecina zvērināta revidenta izziņa, taču askaņā ar likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 4.pantu, nekustamā īpašuma atrašanās juridiskās personas bilancē, nerada īpašuma tiesības uz namīpašumu.

[11.3] Ņemot vērā to, ka /Nosaukums A/ dzirnavu ēka, kas piederēja /pers. I/, tika bez atlīdzības pārņemta Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku, kā arī to, ka normatīvajos aktos noteiktajā termiņā - 1992.gada 16.jūnijā /pers. G/ un /pers. H/ kā bijušā īpašnieka /pers. I/ meitas testamentārie mantinieki Jelgavas rajona padomē iesniedza pieteikumu īpašuma tiesību atjaunošanai uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām, ir atzīstama par pamatotu un apmierināmu /pers. B/ prasība par īpašuma tiesību atjaunošanu uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām.

[12] Atbildētājas Latvijas Lauksaimniecības universitātes pilnvarotais pārstāvis /pers. E/ tiesas sēdē uzturēja apelācijas sūdzību un pretprasību uz tajās norādītajiem pamatiem, bet /pers. B/ un /pers. F/ prasības neatzina par pamatotām.

Prasītājas/pers. B/ pilnvarotais pārstāvis /pers. C/ tiesas sēdē uzturēja prasību uz tajā norādītajiem pamatiem, bet apelācijas sūdzības, Latvijas Lauksaimniecības universitātes pretprasību un /pers. F/ prasību neatzina par pamatotām.

Uz tiesas sēdi nav ieradusies /pers. F/, iesniedzot rakstveida lūgumu atlikt lietas izskatīšanu, jo novēloti saņēmusi tiesas pavēsti un veselības stāvokļa dēļ nevar ierasties uz tiesu. Uz tiesas sēdi nav ieradušies arī atbildētāju Jelgavas novada pašvaldības un filiāles „BTH Latvija" pārstāvji, nepaziņojot par neierašanās iemesliem.

Par tiesas sēdes vietu un laiku lietas dalībniekiem ir savlaicīgi paziņots Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā.

/pers. F/ lūgusi atlikt lietas izskatīšanu viņas veselības stāvokļa dēļ, bet nav iesniegusi tiesā pierādījumus, ka lietas izskatīšanas dienā viņas veselības stāvoklis ir tāds, kas liedz viņai ierasties uz tiesu.

Šādos apstākļos tiesa nesaskata Civilprocesa likuma 209.pantā un 210.pantā noteiktos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai un Civillietu tiesu palāta atzīst, ka lietu iespējams izskatīt bez neieradušos lietas dalībnieku klātbūtnes.

Motīvu daļa

[13] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, novērtējusi apelācijas sūdzību argumentus un lietā iesniegtos pierādījumus, Civillietu tiesu palāta atzīst, ka /pers. B/ prasība par īpašuma tiesību atzīšanu uz „/Nosaukums A/" vējdzirnavām ir noraidāma.

[13.1] Lietā nav strīda par to, ka nekustamais īpašums /Nosaukums A/ Jelgavas apriņķa Vircavas (tagad Platones) pagastā, kura sastāvā bija

strīdus vējdzirnavas, līdz 1940.gada 21.jūlijam piederēja /pers. I/.

Prasītāja/pers. B/ lūgusi atjaunot viņai īpašuma tiesības uz dzirnavu ēku, pamatojoties uz likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 1.pantu, kas noteic, ka bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem neatkarīgi no viņu pašreizējās pilsonības tiek atjaunotas īpašuma tiesības uz namīpašumiem, kuri 40.-80.gados bez atlīdzības tika pārņemti valsts vai juridisko personu valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku.

Lai varētu atjaunot personai īpašuma tiesības uz šī likuma pamata ir jākonstatē, ka 1) ēku īpašums nav bijis nacionalizēts; 1) persona, kura lūdz atjaunot īpašuma tiesības, ir bijušā īpašnieka mantinieks; 2) īpašums 40.-80.gados tika atņemts, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku.

[13.2] Lai gan no Latvijas Valsts arhīva 2005.gada 24.oktobra izziņas redzams, ka /pers. I/ piederošās vējdzirnavas /Nosaukums A/ tika iekļautas sarakstā par privātajiem vietējās rūpniecības uzņēmumiem, kuri pakļauti nacionalizācijai un nododami Jelgavas apriņķa izpildkomitejas rūpkombinātam, tomēr tās netika nacionalizētas. Šādos apstākļos dzirnavas var tikt atdotas to likumīgajiem īpašniekiem, ja ir konstatējama to patvarīga atņemšana.

[13.2] Bijušais vējdzirnavu īpašnieks /pers. I/ miris /miršanas datums/.

Lietā ir pierādīts un nav strīda par to, ka prasītāja /pers. B/ ir bijušā dzirnavu īpašnieka /pers. I/ meitas /pers. J/ testamentāro mantinieku /pers. G/ un /pers. H/ mantiniece.

[13.3] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka prasītāji nav pierādījuši, ka /Nosaukums A/ vējdzirnavas būtu bez atlīdzības atņemtas to īpašniekam, realizējot īpašnieku tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu prasītājam ir pienākums pierādīt prasījumu pamatotību.

Prasītāja nav pierādījusi, ka tika realizēta administratīvās patvaļas politika, atņemot bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem strīdus vējdzirnavas. Prasītāju arguments, ka vēsturiski ir labi zināms, ka dzirnavas padomju varas iestādes nekad neatstāja privātpersonu īpašumā, jo tas būtu pretrunā ar sociālisma principiem, nevar būt par pamatu atzinumam, ka tās bija patvarīgi atņemtas īpašniekam.

Latvijas Lauksaimniecības akadēmija pārņēma savā valdījumā un uzsāka vējdzirnavu apsaimniekošanu un atjaunošanu, kad bijušā īpašnieka mantinieki labprātīgi to nodeva atbildētājas rīcībā. No lietas materiāliem redzams, ka vējdzirnavas nonāca Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā un bilancē pēc bijušā īpašnieka /pers. I/ nāves, kad 1975.gada 25.martā /pers. I/ meitas /pers. J/ testamentārie mantinieki /pers. G/ un /pers. H/ noslēdza līgumu, ar kuru pārdeva Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas mācību un pētījumu saimniecībai „Jelgava" dzīvojamo māju /Nosaukums A/ un augļu dārzu, kas atrodas uz 1500 m^2 liela zemes gabala. Uz šī zemes gabala atradās arī vējdzirnavu drupas, līdz ar to mantinieki labprātīgi mājīpašumu kopā ar dzirnavām nodeva Latvijas Lauksaimniecības universitātes rīcībā.

Šādos apstākļos nav konstatējams, ka īpašums /pers. G/ un /pers. H/ būtu atņemts pret viņu gribu, realizējot administratīvās patvaļas politiku.

[13.4] Likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 2.panta ceturtajā daļā noteikts, ka pieteikumi par atsavināto namīpašumu atdošanu iesniedzami tiesai vai pašvaldībai pēc namīpašuma atrašanās vietas līdz 1994.gada 1.jūnijam. Ja pieteikums iesniegts pašvaldībai noteiktajā termiņā, prasības par namīpašumu atdošanu tiesas pieņem un izskata pēc būtības neatkarīgi no pieteikšanās termiņa izbeigšanās. Atbilstoši šī likuma normai priekšnoteikums prasības par namīpašuma atdošanu celšanai tiesā ir pašvaldībā savlaicīgi iesniegts pieteikums par namīpašuma atdošanu.

No lietā iesniegtā /pers. G/ un /pers. H/ Jelgavas rajona Tautas deputātu padomei adresētā 1992.gada 15.jūnija pieteikuma redzams, ka /pers. I/ mantinieki bija lūguši pašvaldībai par vējdzirnavām atlīdzināt kompensāciju, neprasot to atdošanu.

Tādējādi lietā nav iesniegti pierādījumi, ka vējdzirnavu bijušā īpašnieka mantinieki likumā noteiktajā kārtībā un termiņā būtu prasījuši vējdzirnavu atdošanu.

[14] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka Latvijas Lauksaimniecības universitātes prasība par īpašuma tiesību atzīšanu uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām uz ieilguma pamata ir pamatota un apmierināma.

Civillikuma 998.pants nosaka, ka ar ieilgumu lietu iegūst par īpašumu, ja ieguvējs to ir valdījis likumā noteiktu laiku kā savu, ievērojot arī citus likumiskus nosacījumus.

Atbilstoši Civillikuma 999.pantam likumiskie nosacījumi, lai valdījums nodibinātu īpašumu, ir šādi:

1) priekšmets, ko var iegūt ar ieilgumu (1000.-1005.p.);
2) tiesisks pamats (1006.-1012.p.);
3) valdītāja laba ticība (1013.- 1017.p.);
4) nepārtraukts valdījums (1018.-1022.p.);
5) noteiktā laika notecējums (1023.un 1024.p.);
6) lietas īpašnieka tiesiska iespēja izlietot savu tiesību uz lietu (1025.-1029.p.).

[14.1] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka strīdus nekustamais īpašums vējdzirnavas var būt ar ieilgumu iegūstamais priekšmets.

Lietā nav strīda par to, ka /Nosaukums A/ vējdzirnavas no 1975.gada atrodas atbildētājas Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā.

Saskaņā ar likuma "Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 4.pantu namīpašuma atrašanās juridiskās personas valdījumā (bilancē) nerada tai īpašuma tiesības uz šo namīpašumu.

Civillikuma 1006.pantā noteikts, ka valdījumam, lai tas dotu tiesību iegūt kādu lietu īpašumā ar ieilgumu, jābalstās uz tāda tiesiska pamata , kas jau pats par sevi varētu piešķirt īpašuma tiesību, bet kam attiecīgā gadījumā sevišķa šķēršļa dēļ īpašuma iegūšana nav tūliņ sekojusi.

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka tiesiskais pamats, kas kalpoja īpašuma iegūšanai ar ieilgumu, ir nevis vējdzirnavu atrašanās atbildētājas bilancē, bet gan 1975.gada 25.marta pirkuma līgums.

1975.gada 25.martā starp /pers. H/ un /pers. G/ un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas mācību un pētījumu saimniecību „Jelgava" tika noslēgts līgums, ar kuru Latvijas Lauksaimniecība akadēmija (tagad Latvijas Lauksaimniecības universitāte) nopirkusi no bijušā dzirnavu īpašnieka mantiniekiem dzīvojamo māju /Nosaukums A/ un augļu dārzu, kas atrodas uz 1500 m^2 liela zemes gabala.

Minētajā līgumā netika uzskaitītas konkrētas ar mājīpašumu saistītas ēkas, kas pārdotas kopā ar mājīpašumu un augļu dārzu, ko apstiprina zemāk norādītie argumenti.

Kā redzams no 1998.gada 14.marta Valsts zemes dienesta izziņas par nekustamo īpašumu Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas mācību un pētījumu saimniecība „Jelgava", pamatojoties uz 1975.gada 25.marta līgumu, Valsts zemes dienestā reģistrēta kā nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, Platones pagastā, kas sastāv no dzīvojamās mājas, vēja dzirnavām un šķūņa, īpašniece.

Lai gan strīdus vējdzirnavas nebija tieši norādītas līgumā, faktu, ka kopā ar mājīpašumu tika pārdotas arī vējdzirnavas, apliecina tas, ka pēc līguma noslēgšanas bez iebildumiem no pārdevēju puses vējdzirnavas pārgāja Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumā. Vērtējot 1975.gada 25.marta pirkuma līgumu redzams, ka tajā netika norādīta arī cita palīgēka ar kadastra apzīmējumu /numurs/, par kuru nav strīda, ka tā ir pārdota kopā ar

mājīpašumu un vēlākajā periodā Latvijas Lauksaimniecības universitāte to kopā ar dzīvojamo māju nodeva privatizācijai.

Faktu, ka Latvijas lauksaimniecības akadēmija vienlaicīgi ar dzīvojamo māju nopirkusi arī vējdzirnavas un palīgēku apliecina arī pirms pirkuma līguma slēgšanas 1974.gada 13.augustā Jelgavas Tehniskās inventarizācijas birojam adresētais lūgums izdarīt inventarizācijas novērtējumu Platones ciema /Nosaukums A/ māju divām dzīvojamām ēkām un šķūnim, kā arī citām būvēm un ierīcēm, augļu kokiem un ogu un košuma krūmiem. Lūgumā norādīts, ka novērtējums nepieciešams, lai norēķinātos ar īpašniekiem.

Trūkumi 1975.gada 25.marta līgumā, nepilnīgi norādot pārdotā īpašuma sastāvu, ir tie apstākļi, kuru dēļ Latvijas Lauksaimniecības universitāte savas īpašuma tiesības nevar nostiprināt zemesgrāmatā un tiek celta prasība īpašuma iegūšanai ar ieilgumu.

[14.2] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka Latvijas lauksaimniecības universitāte /Nosaukums A/ vējdzirnavas pēc 1975.gada 25.marta pirkuma līguma noslēgšanas ieguvusi savā valdījumā un nepārtraukti valdījusi labā ticībā.

Civillikuma 1013.panta izpratnē labticīgs valdītājs ir tas, kurš ir pārliecināts, ka nevienam citam nav vairāk tiesību valdīt lietu, kā viņam.

Lietā nav konstatēti apstākļi, kas liecinātu par to, ka līdz pat 2006.gada 1.augustam, kad /pers. G/ un /pers. H/ cēluši tiesā prasību par īpašuma tiesību atjaunošanu uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām, Latvijas Lauksaimniecības universitātei būtu bijis iemesls šaubīties par sava valdījuma tiesīgumu vai šis valdījums būtu uzskatāms par pārtrauktu.

Neviena fiziska vai juridiska persona nav traucējusi vai kavējusi Latvijas Lauksaimniecības universitātes valdījumu pēc vējdzirnavu pārņemšanas 1975.gadā. Visu šo laiku Latvijas Lauksaimniecības universitāte ar īpašumu rīkojusies kā ar savu, apsaimniekojot un restaurējot to.

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka valdījumu nepārtrauca 1992.gada 16.jūnija /pers. G/ un /pers. H/ iesniegums Jelgavas rajona padomē ar lūgumu samaksāt kompensāciju par vējdzirnavām, jo lūgumā netika prasīta īpašuma tiesību atjaunošana un šī informācija nav publiska. Prasītāji Latvijas Lauksaimniecības universitātei līdz prasības celšanai pretenzijas par ēkas piederību nepieteica.

Civillietu tiesu palāta atzīsta, ka atbilstoši likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību'' 16.pantu ieilguma termiņš sāka tecēt ar 1992.gada 1.septembri, un saskaņā ar Civillikuma 1022.pantu atzīstams par notecējušu 2002.gada 1. septembrī.

Ņemot vārā, ka ir konstatēti visi likumiskie nosacījumi, lai valdījums nodibinātu īpašumu, Latvijas Lauksaimniecības universitātei atzīstamas īpašuma tiesības uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām.

[15] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka nav pamata atzīt par spēkā neesošu starp Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā iznomātāju un filiāli „BTH Latvija'' kā nomnieku noslēgto nomas līgumu.

No lietas materiāliem redzams, ka 2005.gada 27.aprīlī Latvijas Lauksaimniecības universitāte kā iznomātāja noslēgusi līgumu ar filiāli „BTH Latvija'' kā nomnieku, ar kuru iznomājusi ēku, kas atrodas Jelgavas rajonā, /Nosaukums B/, ar platību 328 m^2.

Prasītāja lūgusi atzīt minēto nomas līgumu par spēkā neesošu, jo vējdzirnavas iznomājusi persona, kurai nebija tesības rīkoties ar tām.

Saskaņā ar Civillikuma 1036.pantu īpašums dod īpašniekam vienam pašam pilnīgas varas tiesību par lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem.

Ņemot vērā, ka Latvijas Lauksaimniecības universitāte ir /Nosaukums A/ vējdzirnavu īpašniece uz ieilguma pamata, 2002.gadā iestājoties noilgumam, tai bija pilnas tiesības rīkoties ar īpašumu, tostarp iznomāt to trešājām personām.

Civillietu tiesu palāta nekonstatē apstākļus, kas dotu pamatu noslēgtā nomas līguma atzīšanai par spēkā neesošu.

[16] Civillietu tiesu palāta atzīst par nepamatotu /pers. F/ prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz /Nosaukums A/ vējdzirnavām.

/pers. F/ lūgusi atzīt viņai kā zemes īpašniecei īpašuma tiesības uz vējdzirnavām, pamatojoties uz likuma „Par atjaunotā latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību'' 14.panta ceturto daļu, kas nosaka, ka ēkas (būves), kuras Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Citas personas īpašuma tiesības var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz attiecīgajiem objektiem.

Likumā noteiktās zemes īpašnieka tiesības, kas pamatotas uz Civillikuma 968.pantu, ir saistītas ar nosacījumu par to, vai citai personai nav lielāku tiesību uz šīm ēkām.

Pamatojoties uz 2005.gada 15.februāra pirkuma līgumu, /pers. F/ ieguvusi savā īpašumā zemes gabalu ar kopējo platību 2,37 ha, kas atrodas Jelgavas rajonā, Platones pagastā, /Nosaukums B/. Lietā nav strīda par to, ka /Nosaukums A/ vējdzirnavas atrodas uz šī zemes īpašuma.

Lai zemes īpašniekam varētu atzīt īpašuma tiesības uz ēkām, kas atrodas uz viņa zemes, nepieciešams konstatēt, ka šīs ēkas nav reģistrētas Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā kā patstāvīgi īpašuma objekti., t.i.ka nevienai personai nav likumā noteiktā kārtībā reģistrētas īpašuma tiesības uz šīm ēkām.

No lietai pievienotās Valsts zemes dienesta Zemgales reģionālās nodaļas 2005.gada 27.februāra kadastra izziņas Nr. 1.-12.1/680 redzams, ka būvju īpašums (vējdzirnavas), kas atrodas /Nosaukums A/', Jelgavas rajonā, Platones pagastā, ir reģistrēts Valsts zemes dienestā kā Latvijas Lauksaimniecības universitātei piederošs patstāvīgs ēku īpašums ar kadastra numuru /numurs E/.

Apstāklis, ka vējdzirnavas ir reģistrētas kā patstāvīgs citai personai piederošs īpašuma objekts apliecina pati prasītāja, prasības pieteikumā norādot, ka 2005.gada februārī, iegādājoties zemi Jelgavas rajona, Platones pagasta /Nosaukums B/, tai bija apgrūtinājums Jelgavas rajona, Platones pagasta /Nosaukums A/ vējdzirnavas, kuras piederēja Latvijas Lauksaimniecības universitātei.

Šādos apstākļos nav konstatējami likuma „Par atjaunotā latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību'' 14.panta ceturtajā daļā norādītie nosacījumi, un /pers. F/ prasība kā nepamatota noraidāma.

[17] Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesa, atjaunojot bijušā īpašnieka mantiniecei īpašuma tiesības uz vējdzirnavu ēku, nav vērtējusi, kurā brīdī dzirnavu ēka izgājusi no bijušā īpašnieka valdījuma un kā izpaudusies īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politika. Tiesa savus secinājumus ir pamatojusi tikai ar faktu, ka lieta nav iegūti pierādījumi, ka dzirnavu ēka pēckara periodā ir bijusi īpašnieku vai viņu mantinieku valdījumā vai īpašumā, kas nav pietiekami, lai atjaunotu īpšuma tiesības uz ēku īpašumu likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem'' noteiktajā kārtībā.

Līdz ar to, nekonstatējot strīdus ēkas patvaļīgas atņemšanas faktu, tiesa nonākusi pie kļūdaina secinājuma, ka vējdzirnavas atdodamas prasītājai /pers. B/.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432. - 434.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

nosprieda

Noraidīt Ligitas Plūmes prasību pret Jelgavas novada pašvaldību, Latvijas Lauksaimniecības universitāti, filiāli „BTH Latvija" par īpašuma tiesību atjaunošanu uz dzirnavu ēku /Nosaukums A/, Platones pagastā, Jelgavas rajonā un nomas līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

Apmierināt Latvijas Lauksaimniecības universitātes pretprasību par īpašuma tiesību atzīšanu.

Atzīt Latvijas Lauksaimniecības universitātei, reģistrācijas numurs 90000041898, uz ieilguma pamata īpašuma tiesības uz būvju nekustamo īpašumu ar kadastra numuru /numurs E/, kas atrodas Jelgavas rajona, Platones pagasta/Nosaukums A/.

Nostiprināt zemesgrāmatā Latvijas Lauksaimniecības universitātei, reģistrācijas numurs 90000041898, īpašuma tiesības uz būvju nekustamo īpašumu ar kadastra numuru /numurs E/, kas atrodas Jelgavas rajona, Platones pagasta /Nosaukums A/

Noraidīt /pers. F/ prasību pret Latvijas Lauksaimniecības universitāti par īpašuma tiesību atzīšanu uz dzirnavu ēku/Nosaukums A/, Platones pagastā, Jelgavas rajonā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā un samaksājot drošības naudu Ls 200 apmērā.

Pilns spriedums sastādīts 2013.gada 14.decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	(paraksts)	D.Jansone
Tiesnese	(paraksts)	S.Krūmiņa
Tiesnese	(paraksts)	A.Čerņavska

NORAKSTS PAREIZS
Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Civillietu tiesu palātas tiesnese D.Jansone
Rīgā 2013.gada 14.decembrī